

**Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет**

Рішення

ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти

від 15 квітня 2021 року з питання:

**«Забезпечення доступу учасників освітнього процесу до інформаційних ресурсів,
наукометричних баз даних та електронних ресурсів СумДУ»**

Заслухавши звіт щодо забезпечення доступу учасників освітнього процесу до інформаційних ресурсів, наукометричних баз даних та електронних ресурсів СумДУ, а також виступи під час обговорення, Рада із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (далі – Рада з якості) відмічає, що в цілому інформаційна підтримка навчання, викладання та досліджень в СумДУ характеризується високим рівнем якості.

Бібліотека СумДУ разом зі структурними підрозділами університету постійно оновлює колекції друкованих книг та періодичних видань. В структурі закупівель книг зовнішніх видавництв та видавництва СумДУ більшість становлять книги з медицини. Не зважаючи на стабільний обсяг фінансування в останні 3 роки (в середньому 800 тис. грн. на рік, з яких 300 тис. закупівлі у зовнішніх видавництвах, 230 тис. видавництво СумДУ, 130 тис. періодичні видання, 175 тис. безкоштовна література), за більшістю дисциплін книгозабезпечення залишається на низькому рівні. Зважаючи на ситуацію з недостатньою кількістю надходжень друкованих видань, а також необхідністю забезпечення дистанційної форми навчання, зусилля бібліотеки направлені на збільшення колекції електронних видань. Так, за останній рік додано близько 10 тис. відкритих електронних повнотекстових видань, а також посилання на відкриті освітні курси та видання з репозитаріїв інших університетів. Систематично оновлюються бази дисциплін та прикріплена за ними література в електронному каталозі бібліотеки, а також класифікатори за різними галузями знань, з науково-популярної та художньої літератури. Ведеться постійна комунікація з кафедрами щодо надходження нових видань, аналізу та покращення книгозабезпечення навчальних дисциплін.

Окрім актуалізації електронних та друкованих колекцій, ще одним пріоритетом бібліотеки є інформаційна підтримка студентів, викладачів та науковців. Вона полягає у забезпеченні віддаленого доступу до міжнародних баз та програмних сервісів; каталогізації відкритих тематичних ресурсів; розробці бібліотечних гідів у форматі “How To”; підготовці та розсилці інформаційних списків та дайджестів; адмініструванню сайту бібліотеки, е-каталогу, репозитарію, систем перевірки на плагіат, ОСW СумДУ (з 2021р.); консультуванню та навчанню з інформаційної грамотності, інструментів для дослідників, профілів авторів тощо.

Щорічно з 2017 року на конкурсній основі за кошти держбюджету України СумДУ отримує доступ до провідних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science Core Collection (далі – WoS). Крім цього, у 2020 році СумДУ отримав доступ до аналітичної платформи БД Scopus – SciVal. Доступ до цих баз даних дозволяє учасникам освітнього процесу та науковим працівникам проводити аналіз міжнародних наукових досліджень та пошук потенційних партнерів, оцінювати значимість отриманих результатів,

визначати тренди науково-технічного розвитку та проводити пошук наукових видань для публікації власних наукових досліджень. ЦНТЕІ спільно з Бібліотекою систематично проводять інформаційні семінари щодо користування БД Scopus та WoS, надають консультації щодо роботи з профілями авторів, виконують аналіз наукометричних показників університету в розрізі провідних міжнародних рейтингів університету тощо. Наразі питання оновлення підписки на зазначені вище бази є відкритим, дія поточної угоди закінчується у травні 2021р.

В цілому, у 2020 р. учасники освітнього процесу СумДУ мали доступ до 22 баз та сервісів, серед яких 7 передплачених МОН та університетом та 15 тестових (тривалістю 1-2 місяці).

Також учасники освітнього процесу мають доступ до друкованої колекції патентів, яка налічує близько 1 млн. 530 тис. одиниць. Співробітники ЦНТЕІ забезпечують збирання, ведення обліку та створення довідково-пошукового апарату всієї патентної інформації, яку отримує СумДУ. Також надаються консультації учасникам освітнього процесу щодо використання електронних відкритих патентних баз даних, зокрема, УКРПАТЕНТУ, Всесвітньої організації інтелектуальної власності – PATENTSCOPE, Європейського патентного відомства тощо для пошуку патентної інформації в Україні та провідних країнах світу, аналогів та прототипів. У 2020 р. за консультацією звернулося 98 НПП.

Бібліотека систематично проводить опитування користувачів з метою покращення ресурсів та сервісів. Результати опитування респондентів засвідчують середній рівень задоволеності здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців якістю інформаційної підтримки, зокрема:

- опитування студентів I курсу у 2020 р. (вибірка з 307 студентів усіх факультетів та інститутів) щодо контенту і навігації сайту бібліотеки показало, що 76 % респондентів вважають інформацію, представлену на сайті, корисною, а 30% зазначили необхідність покращення дизайну та навігації сайту;

- опитування студентів I курсу у 2021 р. (вибірка з 300 студентів усіх факультетів та інститутів) щодо контенту бібліотеки у соціальному просторі продемонструвало, що для 63% він є цікавим та корисним; більшість студентів віддали перевагу матеріалам з саморозвитку, про СумДУ та що почитати;

- згідно опитування аспірантів, викладачів та науковців щодо використання дайджестів та електронних ресурсів наприкінці 2020 р. (220 респондентів), 67%, 62% та 72% респондентів надали найвищу оцінку корисності сайту, дайджестів та інформування про ресурси відповідно за 5-бальною шкалою (28%, 29% та 28% відповідно – оцінку «4»);

- опитування аспірантів, викладачів та науковців (220 респондентів) показало, що більшість респондентів користуються електронним каталогом бібліотеки та репозитарієм (90%), 70% – міжнародними базами, 30% – бібліотечними гідами, 28% – науковою періодикою, 38% – розділом «Нові надходження».

Наразі ведеться робота щодо покращення UX/UI дизайну та аналітичних можливостей сайту бібліотеки, електронного каталогу та репозитарію, а також інтеграції бібліотечних ресурсів з АСУ та освітніми платформами СумДУ. Проте, реалізація більшості проєктів є дуже затягнутою у часі через брак кадрових ресурсів.

У 2018 році в університеті була запроваджена інформаційно-аналітична система звітності науково і науково-педагогічними працівниками університету (далі – НПП) web-сервіс «Наукові публікації СумДУ» (далі – Web-сервіс). Щороку до Web-сервісу заноситься більше 3500 публікацій. У 2020 році Студентським центром інформаційних технологій за технічним завданням ЦНТЕІ була розроблена нова версія Web-сервісу, яка суттєво відрізняється від попередньої версії. Нова версія Web-сервісу інтегрована до «Особистого кабінету», дозволяє накопичувати та формувати перелік публікацій науково і науково-педагогічних працівників та розраховувати рейтингові показники інститутів, факультетів та кафедр університету за рівнем оприлюднення результатів наукової та науково-методичної діяльності. Проте, 40% публікацій заносяться до Web-сервіс з помилками, що ускладнює їх аналіз. Це пов'язано з тим що відповідальні на кафедрах за наповнення Web-сервіс не перевіряють на коректність занесенні дані про публікації.

У 2021 р. важливим завданням є вдосконалення Web-сервісу в частині інтеграції з БД Scopus та репозитарієм СумДУ. Інтеграція з БД Scopus через API дозволить автоматично додавати всі публікації, які будуть проіндексовані БД Scopus до Web-сервісу. Роботи щодо інтеграцій Web-сервісу з БД Scopus вже розпочались, проте завершенню процесу у 2021 р. можуть завадити проблеми з підпискою. Інтеграція з репозитарієм СумДУ дозволить автоматично додавати до Web-сервісу інформацію про публікації, які НПП додають самоархівуванням або вносяться бібліотекою. Проте виконання цих завдань потребує додаткових технічних та людських ресурсів, а також вирішення питання технічного адміністрування репозитарію ІТ службою університету (наразі адміністрування проводиться однією особою на засадах щомісячного преміювання в контексті виключно підтримки працездатності системи). У 2021 році ЦНТЕІ заплановано провести ряд методичних семінарів для НПП щодо можливостей та роботи з Web-сервісом.

Враховуючи вищенаведене, Рада з якості

УХВАЛИЛА:

1. Продовжити системну роботу щодо актуалізації колекцій електронних та друкованих видань бібліотеки, організації доступу до міжнародних баз та програмних інструментів для дослідників, інформаційної підтримки студентів, викладачів та науковців.

Відповідальні: директорка бібліотеки Тетяна МАРИНИЧ

Термін: протягом року.

2. Провести опитування НПП щодо оновлення та розширення тематичних профілів інформаційних дайджестів для забезпечення персоналізованих потреб учасників освітнього процесу. Реалізувати підготовку та розсилку відповідних дайджестів щомісячно.

Відповідальні: директорка бібліотеки Тетяна МАРИНИЧ

Термін: протягом року.

3. Забезпечити технічну підтримку репозитарію шляхом залучення на постійній основі відповідних ІТ служб. Вдосконалити аналітичні можливості ресурсу та організувати технічну підтримку переходу на 7 версію DSpace.

Відповідальні: перший проректор Сергій ЛЄОНОВ

Термін: 2-3 квартал 2021р.

4. Вдосконалити контент, дизайн, сервіси та навігацію сайтом бібліотеки, завершити роботу над проєктами бібліотечних гідів та календаря подій.

Відповідальні: директорка бібліотеки Тетяна МАРИНИЧ,

Начальниця Центру вебресурсів Тетяна СЕМЕНЕНКО,

Керівниця групи веб-орієнтованих інформаційних систем та комп'ютерних технологій дизайну Віра ШЕНДРИК

Термін: 3 квартал 2021 р.

5. Дослідити технічні можливості єдиного вікна пошуку та єдиної авторизації користувачів на всіх ресурсах бібліотеки та сторонніх інформаційних ресурсах.

Відповідальні: директорка бібліотеки Тетяна МАРИНИЧ,

Начальниця Центру вебресурсів Тетяна СЕМЕНЕНКО,

Керівниця групи веб-орієнтованих інформаційних систем та комп'ютерних технологій дизайну Віра ШЕНДРИК

Термін: 4 квартал 2021 р.

6. Завершити налаштування авторизації користувачів до електронного каталогу бібліотеки через Особистий кабінет.

Відповідальні: директорка бібліотеки Тетяна МАРИНИЧ,

начальник Центру інформаційних систем Владислав ХОМЕНКО

Термін: протягом 2021 р.

7. Проаналізувати технічні можливості, ресурси та запит користувачів на інтеграцію ресурсів бібліотеки з МІКС СумДУ, сервісом Робочі програми у Особистому кабінеті, сервісом Наукові публікації авторів СумДУ.

Відповідальні: директорка бібліотеки Тетяна МАРИНИЧ,

проректорка з НПП Інна ШКОЛЬНИК,

начальник Центру інформаційних систем Владислав ХОМЕНКО

директор ОМЦТЕН Юрій ЗУБАНЬ,

Термін: 2-3 квартал 2021р.

8. Завершити розробку нової версії Web-сервісу «Наукові публікації СумДУ», зокрема в частині інтеграції з БД Scopus. Дослідити питання інтеграції Web-сервісу з репозитарієм СумДУ.

Відповідальні: начальник ЦНТЕІ Сергій ГУДКОВ,

директорка бібліотеки Тетяна МАРИНИЧ,

перший проректор Сергій ЛЄОНОВ

Термін: 4 квартал 2021р.

9. Провести серію методичних семінарів для НПП щодо можливостей та роботи з Web-сервісом.

Відповідальні: начальник ЦНТЕІ Сергій ГУДКОВ

Термін: 4 квартал 2021р.

10. Провести серію технологічних семінарів з питань захисту прав інтелектуальної власності та комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності та роботи з патентними базами країн світу.

Відповідальні: начальник ЦНТЕІ Сергій ГУДКОВ

Термін: протягом року

11. Дослідити інструменти бібліометричного аналізу для дослідників. Розробити відповідні гіді у форматі “How To” на сайті бібліотеки. Провести методичні семінари /вебінари для НПП щодо роботи з бібліометричними інструментами.

Відповідальні: директорка бібліотеки Тетяна МАРИНИЧ

Термін: 2 квартал 2021 р.

12. Вивчити питання диверсифікації джерел отримання інформацій про публікаційну активність представників університету у виданнях, що індексуються БД Scopus та WoS. Дослідити можливості передплати зазначених баз для обмеженої кількості акаунтів у разі неподовження підписки МОН.

Відповідальні: начальник ЦНТЕІ Сергій ГУДКОВ,

директорка бібліотеки Тетяна МАРИНИЧ

Термін: 3-4 квартал 2021р.

Голова ради

Анатолій ВАСИЛЬСВ

Вчений секретар

Ольга ДЕЙНЕКА